

Tuntisuunnitelma 2, 3–6 lk, 45 min

Turvallinen arki

Tavoite

Oppilas oppii tuntemaan Lapsen oikeuksia koskevan sopimuksen merkitystä yhteiskunnassa ja maailmassa (L2) ja tutustuu lasten oikeuksiin liittyviin kysymyksiin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon kautta (L7).

Oppilas havainnoi omaa turvallisuuttaan ja harjoittelee ongelmanratkaisutaitoja (L1), arvostavaa kohtaamista ja hyviä tapoja (L2), yhteisten pelisääntöjen periaatteita ja liikenneturvallisuutta (L3), kriittistä lukutaitoa ja oikean ja väärän erottamista (L4), ryhmässä toimimista (L6) ja yhteistyötä (L7).

Oppiaineet

Ympäristöoppi, uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi

Artiklat

Sopimus yleisesti sekä erityisesti 27. ja 32.

Avainsanat

Lapsen oikeuksien sopimus, turvallisuus, arki, digiturvallisuus, liikennekasvatus

TASO 1 (esim. 3.–4. luokka)

Tarvikkeet: heijastimia, (heijastimiin kiinnitettävät lapsen oikeudet -lappuset), kyniä, paperia, sakset ja läpinäkyvä teippi, taskulamppuja

Tunnin kulku

Johdanto: Lasten kokemuksia turvallisesta arjesta (10 min)

Kerrotaan oppilaille tunnin ohjelma ja tavoitteet.

Oppilaat keskustelevat pareittain, mitä turvallinen arki tarkoittaa. Tämän jälkeen keskustellaan yhteisesti ja nostetaan muutamia esimerkkejä taululle. Opettaja täydentää siten, että taululle tulee ainakin: digiturvallisuus, liikenneturvallisuus, turvallinen arki koulussa ja kotona sekä ensiaputaidot.

Heijastinsuunnistus (35 min)

Ennakkotehtävä: jokainen oppilas tuo yhden tai kaksi heijastinta ja taskulampun kouluun.

Heijastinsuunnistuksen idea on etsiä pareittain pimeästä huoneesta heijastimia, joihin on liitetty turvallisuuteen liittyviä lapsen oikeuksia. Heijastinsuunnistus kiinnittää samalla huomion heijastimen tärkeyteen.

Vaihtoehtoiset toteutustavat:

- **Toteutus 1.** (vie vähemmän aikaa tunnista, vaatii enemmän ennakoivalmisteluja)
Opettaja kirjoittaa papereille eri lapsen oikeuksia ja kiinnittää paperit heijastimiin ennakkoon. Opettaja ripustaa tai piilottaa heijastimet luokkahuoneeseen tai vaihtoehtoiseen tilaan. Piilottaessa heijastimia tulee varmistaa, että ne ovat kuitenkin taskulampulla löydettävissä.
- **Toteutus 2.** (osallistaa oppilaat, mutta vie enemmän aikaa tunnista)
Oppilaat kirjoittavat pareittain tai yksittäin yhden lapsen oikeuden paperille ja liittävät sen yhteen heijastimeen. Opettaja tai avustava oppilaspari ripustaa tai piilottaa kaikki heijastimet luokkaan tai vaihtoehtoiseen tilaan. Piilottaessa heijastimia tulee varmistaa, että ne ovat kuitenkin taskulampulla löydettävissä.

Molemmat toteutustavat jatkuvat:

Oppilaat jaetaan pareihin. Jokaiselle suunnistusparille annetaan kynä, paperi ja taskulamppu. Oppilaat asettuvat pareittain luokan ovelle jonoon. Luokkahuone tai muu suunnistustila on pimeä ja sinne pääsee aina 3 tai 4 paria kerrallaan. Jokainen pari etsii vuorollaan yhden oikeuden ja kirjoittaa sen paperille muistiin. Samalle heijastimelle ei saa mennä, jos siellä on toinen pari. Pienellä ryhmällä suunnistus voidaan toteuttaa niin, että vain yksi pari on luokassa kerrallaan.

Suunnistuksen lopuksi keskustellaan yhdessä löydetyistä lapsen oikeuksista ja niiden luomasta turvallisuudesta.

Esimerkkejä heijastimiin liitettävistä lapsen oikeuksista:

- Ketään ei saa syrjiä mistään syystä.
- Aikuisen täytyy aina selvittää, mikä on lapsen kannalta parasta.
- Lapsella on oikeus elämään.
- Lapsen mielipidettä täytyy kuunnella häntä koskevilla asioilla.
- Lapsella on oikeus yksityisyyteen.
- Lapsella on oikeus terveydenhuoltoon.
- Lapsella on oikeus kotiin.
- Lapsella on oikeus ruokaan.
- Lapsella on oikeus kouluun.
- Lapsella on oikeus hyvään kohteluun.
- Lapsella on oikeus nimeen.
- Lapsella on oikeus tietoon.
- Lapsella on oikeus lepoon.

- Lapsella on oikeus leikkiin.
- Lapsella on oikeus turvalliseen aikuiseen.
- Kaikkia lapsia kohdellaan samanarvoisesti.

Vaihtoehtoinen toteutus: kiinnitetään heijastimiin vain yksittäisiä lapsen oikeuksiin liittyviä asioita: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2020/10/Lapsen-oikeuksiin-liittyvia-asioita-alakoulu-isot-laput.pdf>

Kotitehtävä:

- Sanaristikko:
  - o tuloste oppilaille: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Sanaristikko.pdf>
  - o oikeat vastaukset opettajalle: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Sanaristikko-vastaukset.pdf>
- Kirjoita turvallisesta arjesta:
  - o Mikä tekee kodista turvallisen?
  - o Mikä tekee koulumatkasta turvallisen?
  - o Mikä tekee koulusta turvallisen?
  - o Mikä tekee harrastuksista turvallisen?

Kirjoitustehtävään liittyen käsitellään koulussa:

- Jos tunnet olosi turvattomaksi, kerro asiasta heti jollekin tutulle ja turvalliselle aikuiselle, kuten opettajalle.
- Mihin voi ottaa yhteyttä, jos kokee olonsa turvattomaksi tai uhatuksi ja tarvitsee apua? Esimerkiksi:
  - MLL:n Lasten ja nuorten puhelin, nettikirjepalvelu ja chat
  - SOS-Lapsikylän Apuu-chat
  - Häätätilanteissa 112

TASO 2 (esim. 5–6. luokka)

Tarvikkeet: muistilappuja tai Flinga-alusta, QR-suunnistuksen koodit tulostettuna, QR-suunnistuspassi, älypuhelimet tai tabletit sekä muistiinpanovälineet QR-suunnistukseen

Tunnin kulku

Johdanto: Lasten kokemuksia turvallisesta arjesta (10 min)

Kerrotaan oppilaille tunnin ohjelma ja tavoitteet.

Aloitus parin kanssa keskustellen, mitä turvallinen arki tarkoittaa. Parit kirjoittavat turvalliseen arkeen liittyviä asioita muistilapuulle tai Flinga-alustalle. Jokainen yrittää keksiä vähintään 2–3 asiaa. Esimerkkejä kirjataan yhteisesti taululle. Opettaja täydentää esimerkkejä siten, että taululle tulee ainakin: digiturvallisuus, liikenneturvallisuus, turvallinen perusarki koulussa ja kotona sekä ensiaputaidot.

QR-suunnistus (35 min)

Oppilaat jaetaan noin kolmen hengen ryhmiin. Oppilaat ottavat mukaansa puhelimet tai tabletit ja muistiinpanovälineet. Eri puolilta koulua löytyy opettajan piilottamia QR-koodeja, jotka luetaan puhelimella tai tabletilla. Ryhmät tekevät koodien takaa löytyvät tehtävät, ja vastaukset kirjoitetaan omiin vihkoihin tai paperille.

Rasteja kierretään vapaassa järjestyksessä ja niin monta kuin ehditään.

Huomioithan, että tehtävää varten tarvitaan QR-koodilukija. Lataa tarvittaessa oma sovellus, esim. QR -viivakoodinlukija (Google Play). Ominaisuus on saatavana myös Snapchat -sovelluksessa. Joissakin puhelimissa se on myös valmiina. Muistathan, että ilmaiset QR -koodinlukijasovellukset sisältävät usein mainontaa. Testaa sovellukset etukäteen löytääksesi koko luokalle sopivan sovelluksen.

- QR-suunnistuspasi oppilaille: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/FI-QR-suunnistuspasi.pdf>
- QR-suunnistuksen versio oppilaille: https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/QR-suunnistustehtava_oppilaat_final.pdf
- QR-suunnistuksen versio opettajalle, sis. oikeat vastaukset: https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/QR-suunnistustehtava_opettaja_final.pdf

Kotitehtävä

- Sanaristikko:
  - tuloste oppilaille: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Sanaristikko.pdf>
  - oikeat vastaukset opettajalle: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2022/09/Sanaristikko-vastaukset.pdf>
- Kirjoita turvallisesta arjesta:
  - Mikä tekee kodista turvallisen?
  - Mikä tekee koulumatkasta turvallisen?
  - Mikä tekee koulusta turvallisen?
  - Mikä tekee harrastuksista turvallisen?

Kirjoituskotitehtävään liittyen käsitellään koulussa:

- Jos tunnet olosi turvattomaksi, kerro asiasta heti jollekin tutulle ja turvalliselle aikuiselle, kuten opettajalle.
- Mihin voi ottaa yhteyttä, jos kokee olonsa turvattomaksi tai uhatuksi ja tarvitsee apua? Esimerkiksi:

- MLL:n Lasten ja nuorten puhelin, nettikirjepalvelu ja chat
- SOS-Lapsikylän Apuu-chat
- Häätötilanteissa 112